Debreczen, 1898. XXV. évfolyam 72. sz. Szombat, márczius 26.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

Az egyetemes konvent.

Debreczen, márczius 26.

(**K—cz.**) A magyar protestáns egyház szine-java gyült össze tegnapelőtt Budapesten, hogy megbeszélje az egyház vitális érdekeit és tanácskozzék ama fontosabb kérdések felett, melyeknek helyes megoldása alkalmas lesz nemcsak a protestans szellem erősbbitésére, hanem arra is, hogy a kormány által beterjesztett kongrua javaslatra nézve nyilatkozzék.

A kongruával szerény véleményünk szerint nem lesz segitve csak ideig-óráig a bajokon, mert elvégre is az a segély, melyet a kormány ad, nem elegendő azon sebek orvoslására, melyek a protestáns egyház szent testén sajognak. Gyökeresebb intézkedés szüksége forog itt fenn s a bajon ugy lehetne legjobban segiteni, ha a protestáns magyar egyház az általános adózási rendszert léptetné életbe, mert ezáltal a kisebb és néptelenebb egyházakon segitene, anélkül, hogy a nagyobb és vagyonosabb egyházakra elviselhetetlen terheket róna.

Egy olyan egységes adózási kulcs segélyével a szegényebb egyházak felvirulnának, azok buzgó papsága nem lenne kénytelen a szegénységgel küzdeni és igy sokkal több időt szentelhetne népe lelki üdvének, mint most, midőn sanyaru viszonyok közt élve, az önfentartás minden tisztes eszközét meg kell ragadnia, olykor lelkipásztori kötelességeinek elhanyagolásával is, hogy magának és családjának állásához mért tisztességes exisztenczját biztositson.

Rengeteg apró egyház, illetve gyülekezet van, mely nemcsak egyházát tartja fenn és lelkészét fizeti, hanem tanitót is tart és az iskola költségét is viseli. Ebből kifolyólag azután sulyosan meg van adóztatva s a nagy állami adók mellett a hivek olyan terheket viselnek, melyek erszényüket még a jó időkben is felette megapasztják.

Ezen sulyos terhek nyomása alatt burjánoznak fel a különböző szekták. Napról-napra szaporodnak a baptisták, nazarénusok, a felekezetnélküliek. Mert nem annyira a vallástalanság pusztitja most az egykor virágzó hitélet kertjét, nem valamelyes kába tanféktelenkedése rontja az elméket, hanem a közönyösség jól kiszámitott rendszere, mely minden képzettségi fokhoz alkalmazkodni tud és minden elmét fogva tart Ezt bizonyitja a felekezetnélküliek szaporodása, kik merő közönyösségből és azért, hogy szabaduljanak a kötelező terhektől, tehát nem meggyőződésből elhagyják egyházuk csarnokát, s elhagyva a pozitiv egyházakat, vakon rohannak a szoczializmus karjaiba, honnan azután nagyon nehéz a kibontakozás.

Jól fog cselekedni a konvent, hisz erre utalja őt bölcsesége s ott ülő nagyjaink tapasztalása, ha rámutat azon veszélyekre, melyek a szoczializmusból a magyar protestáns egyházra következhetnek. A szoczializmus ellen, olyan alakjában, mint az nálunk fellépett a különböző egyházaknak karöltve kell védekezni s nem szabad megengedni, hogy a felforgató eszmék gyökeret verjenek a magyar társadalomban. Ez közös veszélye lenne az összes felekezeteknek és soha meg nem bocsátható hibája azoknak, kik a veszély láttára összedugott kezekkel néznék azokat, kik az egyházak tekintélyét akarják megröviditeni veszedelmes tanaikkal.

A magyar protestáns egyháznak nagy érdemei vannak a multban. A jelenben is van ereje, tekintélye s hivei készek a legmesszebb menő áldozatokra. Éppen azért számitva erre az áldozatkészségre, nincs okunk kételkedni, hogy az általunk emlitett és neves protestáns férfiak által már sokszor ajánlt egységes adózási kulcs nemcsak békeséget és megnyugvást hoz a szivekbe, nemcsak tevékeny életre hivja a szegényebb egyházakat, hanem növelni fogja a protestáns szellem megerősödését, az egyházak virágzását.

Bölcsességgel, jóakarattal meg lehet valósitani ezen eszmét, mert ne feledjük, hogy ezzel használunk a keresztyén eszméknek, melyeket védeni, virágzásukat előmozditani annyit tesz, mint az emberiség utolsó reményét védeni.

— **Uj törvény a szoczializmus ellen.** Erdély Sándor igazságügyi miniszter legközelebb benyujtja a gazdasági, ipari hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslatot, mely szövetkezetek egész országra kiterjedő hálózatát Budapestről és Kolozsvárról igazgatják. Remélik, hogy ezek hathatósan hozzájárulnak a szocziális bajok csökkentéséhez.

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

Szavak helyett tettek.

Debreczen, márczius 26.

(D.) Csunya dolog a hizelgés. Lesni, hogy mikor nyitja föl a száját valami hatalmas ur és futni rögtön a toronyba, hogy meg ne előzzön valaki, aztán huzni a harangot: „ha-tal-mas ur, ha-tal-mas ur, i-d-e hall-gass, hu-zom, hu-zom, a ha-ran-got!“ És az ily hizelgők által körül vett hatalmas ur egyebet se hall, mint harang huzást, harang zugást, az ő dicsőségének hirdetését, de amely hirdetésből soha nem képes kiolvasni, hogy melyik igaz, melyik nem, melyiknek adjon hitelt és melyiknek ne. Már pedig akármily hatalmas ur is valaki, de hogy mindig csak bölcsességet cselekedjék, az nem adatott meg embernek. Ezért émelygős a folytonos dicsőités, valamint a folytonos gyalázkodás és ezért szereti a közönség az olyan lapot, mely még saját pártjával szemben is megtudja tartani a közép utat. De ha akad aztán momentum, mikor a harangot huzni kell? Akkor aztán huzni kell, hogy oda tereljük a közönség figyelmét és vegyen róla tudomást az egész ország!

Egy ily momentum volt a miniszterelnök márczius 23-iki beszéde; ugy szólván egy programm-beszéd! Önérzetes, öntudatos, férfias beszéd, amelyből kilehetett érteni, hogy aki tartja, aki mondja, az tisztában van magával. Nem süti le szemeit, mint az álszenteskedő önhitt, a ki mindent magának tulajdonit, de elsorolását az ő nagy tetteinek hizelgőitől várja; nem szerénykedik, sápitozik, tekereg és csavarog, hogy minél körülirottabban zengjen magának hozsánnát, hanem egyenesen a dolog közepének vág, mint az egykori honvéd, aki oda szólt a kapitányának: „Sohse czifrázzuk kapitány uram! Adja ki rendeletbe, hány ellenség jut közülünk egyre-egyre, aztán bánjunk el vele hamarosan!“

Ezt a hatást gyakorolhatta a halgatóra a miniszterelnök beszéde is. Nem volt hosszu, de takaros, magvas, őszinte és önérzetes. Nem sokat teketóriázott az ellenséggel, de szemébe mondta nyiltan, hogy miféle eredményeket ért el a kormány eddig és miféle eredményeket akar elérni ezután. Az eddig elért eredményekre már t. i. amelyeket a Bánffy kormány elért, nagyon szokatlan és furcsa dolgot mondott. Azt mondta, hogy ami czélt maga elé tüzött, azt elérte; ami igéretet tett, azt beváltotta. Tessék megczáfolni, tessék elmondani, hogy mit igért és mit nem váltott be, ő tényekkel fog felelni.

Nos hát ennél rövidebben és többet mondani nem lehet! És akár hiszi valaki, akár nem, de nincs oly kikaczkaringózott, páthosszal előadott, hatásra számitó

czilornyás hosszu szónoklata a világnak, amely ennél többet tudjon mondani. Igy a tények embere beszél, aki a tényekre támaszkodik, mig ellenben a szónoki virághintés és kábitó illat legtöbbnyire oda sandit, hogy azzal vezesse félre a publikumot. De hát Bánffy nem teketóriáz, hanem oda leggyint ahova kell: tessék megczáfolni!

A czélbavett teendőket illetőleg is szüken adta szóval, de ha ismét beváltja amit igért, még pedig ugy, amint beváltotta eddig, akkor aranyba kell foglalni; pedig ugy bizonyitotta eddigi cselekedeteivel, hogy igéretének ura szokott lenni. Na de ennek az igéretnek a beváltására mely habár nem pozitiv, csak föltételes, mégis kivánesiak vagyunk. Igérte ugyanis, hogy szemébe fog nézni az agrárszocializmusnak, még pedig ugy, amint azt a helyzet megkivánja s amely szembenézés biztos eredményt jósol; és hogy szemébe fog nézni a néppárt által programmul kimondott antiszemitizmusnak: mert nem fogja türni, hogy Magyarországban felekezeti izgatásokkal, felekezeti térre vitessék át a politika s egyik felekezet az ő hatalmának fölhasználásával a gyengébbet maga alá gyürhesse s önző czéljait a mások elnyomásával akarja elősegiteni. Minden magyar honpolgár egyenlő jogokkal bir s az állam mindenkire nézve egyenlő törvényeinek védelme alatt áll. Aki ezen törvények ellen véteni fog, az érezni fogja a törvények őreinek kezét.

Nos hát eléggé röviden lett kimondva az is, de kiérthette belőle a néppárt, hogy Bánffy alatt, Magyarországban a vásár nem szabad s nincs oly excellenciás ur, akit ha a tilalmasban érnének, a körmére ne fognának koppintani! Egyelőre pedig ennyit tudni elég!...

A református lelkészek fizetése és az államsegély.

— A konvet ülése. —

Debreczen, márczius 25.

A reformátusok egyetemes konventje ez évi tanácskozása különösen azért fontos és nevezetes, mert ez a közgyülés van hivatva állást foglalni a papi jövedelem kiegészitéséről szóló kultuszminiszteri javaslat dolgában.

A konvet tegnap tartotta első ülését *Kun* Bertalan püspök és *Tisza* Kálmán e. k. főgondnok elnöklése mellett.

A jegyzők közé megválasztották *Sass* Béla, debreczeni theologiai tanárt is.

Tóth Sámuel debreczeni hittanár, volt konveti főjegyző, megrendült egészségi állapota miatt lemondott az állásáról és bucsulevelében a konvent részére készitett több munkálatát ajánlotta fel.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát a 60.000 forint rendkivüli államsegély kiutalványozása tárgyában, tudomásul vették, valamint Tisza Kálmán elnöknek azt a jelentését is, hogy ez az összeg a magyar földhitelintézetnél van elhelyezve.

Hajdu Zsigmond tiszántuli püspöki titkár ügyében a konvent ugy határozott, hogy őt a gyámegylet kötelékében meghagyják.

A jelentések letárgyalása után gróf *Degenfeld* József azt kérdezte, hogy a tőkesegély-bizottság tagjait választás vagy megbeszélés, esetleg jelentkezés utján töltik-e be? Fejes István a nyilvános választást ajánlotta s ezt a javaslatot el is fogadták.

Tisza Kálmán elnök arra kérte a konventet, hogy mielőtt nyilvános gyülésen tárgyalná a közös protestáns ügyekben kiküldött bizottság *felterjesztését a papi jövedelem kiegészitéséről szóló törvényjavaslat* ügyében, jöjjenek össze a konvent tagjai délután fél 5 órakor bizalmas értekezletre.

A konvent tagjai a kitüzött időben meg is jelentek s közel négy órahosszat vitatták a kongrua javaslatot.

Az értekezlet megnyitása után felolvasták a kongrua-javaslatot s két egyházkerületnek a javaslat módositására a kultuszminiszterhez felterjesztett kérvényeit. Az egyik felirat nem tartja helyesnek, hogy a javaslatban a református egyházat a nemzetiségi egyházakkal egy kalap alá foglalták s bár a papság helyzetének javitására szolgáló minden törekvést, igy a javaslatot is örömmel fogadja, tiltakozik az ellen, hogy több kedvezmény fejében a kormány az egyház autonom jogainak egy részét megsemmisiti. A másik felirat egy uj javaslattervezet, amelynek lényege az, hogy a papi fizetések megállapitása a következő rendszer szerint történjék:

Minden hivő fizessen papjának évi egy korona fejadót s többi adójának megfelelően egy külön meghatározott összeget. Igy a papnak 300 hivőből álló községben jövedelme 300 forint, 500 hivőből álló községben pedig 600 forint volna, amit az állam kiegészitene 800, illetőleg 1200 forintra.

Az értekezlet e javaslatok mellőzésével tisztán a kongrua javaslatot tárgyalta. Három órai vita után elhatározták, hogy a kongrua-javaslatot elfogadják és hogy a következő nyilvános ülésen *minden vita mellőzésével magukévá teszik* a határozati javaslatot, mely szerint külön föliratban megkérik a kormányt, hogy az egyháznak adott államsegitséget a jövőben is adja meg, továbbá, hogy a papi fizetéseket mielőbb 600 forintra, illetőleg 800 frtra egészitse ki.

A zenede II. hangversenye.

Ritkán kinálkozik városunkban oly teljes müélvezet, mint a minő a Zenede tegnapi hangversenye volt. Ugy a müsor, mint az előadók képzettsége feledtette velünk, hogy egy vidéki városban, részben mükedvelőket hallunk, mert a hangverseny teljesen megfelelt azon keretnek, melyet a fővárosi hangversenyeknél szoktunk meg.

Haydn örökifju géniusa nyitotta meg a hangversenyt. A termékeny költő 700 opusának legszebbjei egyikét, a IV. sz. vonós négyest választotta a rendezőség.

TÁRCZA.

A kis bánkódó.

Irta: **Ujlaki Antal.**

Valahányszor találkoztam azzal a feketeruhás, halvány arczczal, mindig a Flammarion bolygó csillaga jutott eszembe, mely czéltalanul tévelyg az ürben.

Az én kis bolygó csillagom sohasem volt szomoru, sem pedig vig, de közönyösnek sem mondhatnám.... Hogy milyen volt? Mint az a csillagzat, melynek mosolya áttetszik a fellegek borulatán is. Vagy, mint a márcziusi feslő hajnal, mely ragyogás nélkül is tündöklik.

Éppen ezt a tündöklését akartuk leczáfolni, mikor megtagadtuk a jogosultságát, hogy nagy ruhát viselhessen, hogy hallgathassa felnőtt emberek beszélgetését, elolvashassa menyasszony és vőlegény testvéreinek levelét, hogy lapozgathasson bizonyos regényeket és megértsen bizonyos czélzásokat, melyek a hallgatás békóját nem türő ajkakról szálltak el.

Ezzel szemben igen sokat megengedtünk a feketeruhás kis leánynak.

Szabad volt neki például erkölcsös történeteket hallgatni a nagymamájától, viszont szabad volt megható történetekkel megrikatni a házbeli apróságot, szabad volt neki továbbá himezni ruhát a nénjének és hámozni narancsot a néje vőlegényének és szabad volt bizonyos szindarabokat megnézni és versenyt mosolyogni a nénjeivel, felvonás közben pedig elfogadni a páholy-látogatótól egy darabka czukorkát.

Annyiszor el-elgondoltam, hogy az ábránd-világnak milyen édesen csicsergő madárnépe röpdöshet az ő kis szivében. És abba a mennyei koncertbe nem vegyül bele semmi banális, semmi gikszer, vagy egyéb csürt-csavart hang. Csupa merő tisztaság az, mint az aeolhárfának rezdülése, melynek mennyei bugásában van valami égies.

Azért megtisztitottam a sarumat minden portól, valahányszor a közelébe jutottam s mikor szemtől-szembe álltam vele, ugy éreztem magamat, mint a hivő lélek a templom oltáránál.

Nem érdekelt a föld, az ő zürzavaros poros világában szerencsét és boldogságot kergető falánk embertömegével: annak a tiszta gyermeknek a környezetében a bábukról beszéltünk, a melyeket ő már felejteni tanul, de még nem tudja, hogy mi fog utána következni. (Oh, kedves bizonytalanság) A barátnőkről, a kik közül van, aki szépen rajzol, a ki gyönyörüen szaval és aki oly szépen zongorázik, hogy az nagyszerü... Aztán meg az eltávozott nővérről, aki egyszer köhög, egyszer migrénes, máskor hosszu sétákra megy egy igen kedves bácsival. (Bácsinak nevezzük a nővér férjét.)

Igy beszélgettünk a minap is.

— Mit csinálsz?

— Steppelek.

Csakugyan egy barna ruha ránczait igazgatta. Nekem azok a ránczok egy egész labirinthus volt. De az ő kis ujjai nem tévelyedtek el, hanem megtalálták az irányt.

És egyebet semmit? — folytattam a beszélgetést.

— No még gondolkozom.

Ugy hiszem, nevettem, mert arra emlékszem, hogy hirtelen elkomolyodott és igy szólt:

— No, és te azon ugy csodálkozol, hogy én gondolkozom. Hát csak a felnőtteknek szabad gondolkozni. Azt hiszed én nem gondolkozom azokon, amik körülöttem történnek.

— Nos, mik történnek körülötted.

Az első tétel gondosan kidolgozott pianoi, a menuette kecses constructiója s az adagió, ezen mintája a classikus melodiáknak zajos tapsokra ragadták a nem nagyszámu, de lelkes közönséget. A nehéz feladat megoldásában Friedmann és Kövy uraknak jutott az oroszlánrész, de a moderató remek interpretálásáért rajtuk kivül Márton és Ujfalussy dr. uraknak is teljes elismeréssel adózunk.

A második számot képező solóban *Pavelkó* Jolán urhölgyet hallottuk, kiben eddig csak a jeles tanárnőt volt alkalmunk ismerhetni a matinéek utján. Ezuttal ő ült a zongorához és bámulatba ejtett a legnehezebb részleteknél is biztos és erélyes accordfogásaival, a bevégzett technikát is felülmuló velocitásával. Három zongoraopust játszott le, melyek elsejében (Kovács : Mazurka) emelkedett izléséről tett tanuságot, a következő Hensel és Moszkovski versenydarabokban pedig technikai tökéletességét igazolta be.

Steinacker és *Friedmann* urak Rubinsteinnek egy bizarr, de gyönyörü és hatalmas sonátáját mutatták be, zongorára és mélyhegedüre. A két tételből álló s inkább versenymünek, mint sonátának nevezhető opus riadalmas elismerésre talált, melyből az előadók jogosan vehették ki az őket megillető részt.

Záradékul *Jadassohnnak* nagyszabásu zongora-quintettje következett. A jelenleg élő legnagyobb német zeneköltő, ki hazájában a legmagasabb polczot foglalja el a zenei világban — nálunk eddig csak számtalan elméleti munkáiról volt ismeretes. Aránylag kevés számu zenemüvei közt ez az ötös egyike az ősz mester későbbi szerzeményeinek s méltán foglalhat helyet a nagy classikusok alkotásai mellett. A mü előadásánál az előadók (Márton, Friedman, Láng, Ujfalussy és Kövy urak) egy lélekké olvadtak egybe, szabatossággal és hüséggel követve a szerző intentióit. Nagy hatást keltett az első Allegro s a harmadik tétel spanyol rythmusra épitett s gyönyörü átmenetekben gazdag költészete.

Saustort.

A vadlud.

Tegnap olvastam valamit a szalonkázásról, ma a mint megyek az utczán, egy ember jön velem szemben és nyakánál fogva visz egy nagy vadludat.

Vadlud! majdnem felkiáltottam örömömben, mikor megpillantottam a hatalmas gunarat.

A lábaim mintha egyszerre gyökeret vertek volna, ugy áltam meg és mereven néztem a ludas ember után, mig csak szemem elől el nem veszett az emberek tömkelegébe.

Önkéntelenül rebegtem, hogy Gizi, szegény kis Gzikém. Mert hiába! valahányszor nagy gágogással elszállnak fejem felett az ékformába repülő vadludak, ha látom a vendéglők étlapján felirva, hogy vadlud, mindig egy kedves kis falu, annak gyüszüny postamestere és a postamesternek az aranyos kis felesége jut eszembe.

Én, a ki a vadlud husát hol hal szagunak, hol meg a zöld vetéstől élvezhetlen illatúnak találtam, hogy mily szent áhitattal rágtam azután a vadlud izmos czombjait, azt csak az mondhatná meg, a ki tanuja lehetett volna idyllünknek.

Gyönyörü fekvésü falucska volt az, a hol én a vadlud hust megszerettem, ott a Vértesek alján, szép tiszta magyar nép lakta, egy domb tetőn a messze sikságba belefehérlő templomával, a templom alatt tó, a mely ősszel tanyája volt a vadludaknak, egész éven át a kacsáknak, gémeknek, vizicsibéknek, bölömbikáknak és nádiverebeknek, nem kellett annál szebb concert, mint mikor a békák ezrei reá zenditettek a hány béka, annyi hanggal produkált brekegésükre.

Különösen nagyra becsültem a rektor urat, mert az a legforróbb kánikulában, délben vagy bármikor brekegésre tudta inditani a békákat.

Ugy ősz táján kerültem én oda, az ott elhelyezett szolgabirói hivatalhoz közigazgatási gyakornoknak.

A látogatásokat megtettem a princzipálisék, a tiszteletes ur meg a plébánosnál, a doktoréknál.

A postamesterékhez azonban nem mertem elmenni, mert a főszolgabiróné nagyon haragudott reájuk, mert egy csomagnak éjjel 11 órakor való felvételét, a postamester megmerte tagadni.

Sietett is a főbiróné kijelenteni, hogy ha velük jó viszonyban akarok lenni, hát a posta mesteréket kerüljem.

Hát hogyne akartam volna a jó viszonyt? mikor a szolgabiró már a hideg gyógyintézetbe volt és a járási irnok nap napután ujságolta, hogy biztos az üresedés.

A legfőbb szórakozás a vadászat volt.

Éppen a tiszteletes uréknál voltunk szüreten, ugy hét óra tájban kimentem, hogy a velem hozott béka rakétát elpukkantsam, megszólal a fejem felett a vezérlud figyelmeztető Gá : gája.

Az egész társaság felvillanyozódott erre a hirre hogy : itt vannak a vadludak, holnap megyünk lesre.

Hiába leselkedtünk, már napok óta szélcsend volt, a ludak oly magasan szállottak, hogy nem lehetett velük beszélni.

Ez a vadász társaságot nagyon lelohasztotta, de én nagy kitartással jártam a tó szélére.

Egyik este egy borzasztó nagy puskával és tarisznyával és egy igen kis emberkével találkoztam a tó partján, én hogy közigazgatási mivoltomat fitogtassam, megkérdeztem, hogy kihez legyen szerencsém?

— Én a helybeli postamester vagyok, feleli a kis ember.

— Van vadászjegye?

— Hogyne, tudom, hogy a főszolgabiró ur most nem véleményezné, — mondja ő és hamarjában elmondotta az egész csomag históriát, megesett rajta a szivem, megsajnáltam.

Tudja mit postamester ur? menjünk együtt lesre. Tartom szerencsémnek! feleli a kis Stüsszi.

Alig hogy eláltunk, hatalmas duplázást hallok a levegőben, semmi gágogás, a lövés után a vizen is csend, a nádasból rezzentek föl lőtávolon kivül a vadruczák.

Jézus Mária Szent József! hallatszik

Egy-két mulatság... Meg az, hogy a kicsinyek felnőnek....

A leányka arcza elborult, szemébe köny szökött, fölemelte fejét és közbevágott.

— Felnőnek és majd annyit fognak küzdeni, dolgozni, mint a papám, hogy azután mikor boldogok lehetnének, — meghaljanak.

— De hát az nyilvánvaló, eljön az idő, mikor az ember rendeltetése véget ér.

— Tudom, hogy nyilvánvaló. Egy borotvavágás a nyakon, egy erős szurás a szivben és eltünik ez a világ a sok kedvessel mindörökre. Igazán olyan fárasztó ez a gondolat. És elyan bolondság olyan nagyon komolyan venni a dolgokat, mikor vendégségen vagyunk ezen a földön. A sors kijátsza egymásnak az embereket. És ez a kellemetlen, hogy nem lehet máskép.

És ilyenformán beszélt még sokáig, érveléseimre, amelyekkel az élet czéljait és becsét igyekeztem lelkesen fejtegetni, — mindig azzal válaszolt :

— De hiszen láttam, hogy végezte a papa... Láttam, hová jutott. Itt maradt minden drágasága... Még az is bolondság, hogy én itt steppelek, az is bolondság, hogy annyit dolgozom, tanulok... Az is bolondság, hogy majd valakinek a felesége leszek. Azért, hogy egy kis örömért szaporodjanak a sirkeresztek...

Szomoruságggal hallgattam az elbusult gyermeket de hasztalan czáfolgattam érveit, nem tudtam sem földeriteni, még kevésbé meggyőzni.

— No, meguntalak, meguntalak — mondá.

És heveskedő replikámra ujjacskáival bedugta fülét és igy tett :

— Dre... dre... dre...

Felálltam, köszöntem és eltávoztam.

— Nem bánom, ha nem látlak egy hétig. Haragszom rád.

— Miért?

— Azért, mert addig untattál, mig keserüségemben kivallottam előtted mindent. Istenem, nem csuda, valósággal kinoztok oly dolgokkal, amelyeket én már meguntam. Azt mondjátok, tizenötéves vagyok és ugy bántok velem, mint egy tiz éves gyermekkel, össze szidtok, ha kendő nélkül járok a folyosón...

Eltávoztam. És elgondolkoztam azon vajjon ki az oka annak, hogy ennek a tizenötéves kedvességnek ilyenné formálódott a lelke.

A folyosón találkoztam a nagynénjével. Elmondtam neki, miről beszélt az unokahuga. A nagynéni nevetkérezve veregette a vállamat.

— Azt mondta? Csakugyan azt mondta?

— És mi van ezen nevetni való? — fakadtam ki indignálódva. — Nem gondolkoznak azon, hogy bármily vigyázó szemmel őrködnek is a nagyocska leányra hogy a mérges szellő a háznak melyik hasadékán áradt be az ártatlan lélekbe.

Nagyon fontosnak tartottam ezt a kérdést.

De a nagynéni megnyugtatott.

— Hagyja el, ilyen volt tizenöt éves korában annak a leánynak a nagyanyja is, azért most mégis tizennyolcz unokának az életvidor nagymamája. Aztán meg ki tudja, szegényke nem olvasott-e valami fertelmes szomoru költeményt? Mert némelyik költő brutálisan kétségbeejti a gyermekeket. Azokat el kellene hallgattatni.

Elrohantam, mivel hogy azon időben titokban én is költőnek tartottam szerénységemet.

---

egy éles női hang: postamester ur agyon lőtte a libáimat.

Ugyan hallgasson, én azokat a feketéket lőttem, vadludak azok, onnan usztak ki a nádasból. Persze hogy onnét, mert ott szeretnek pióczázni, jaj, jaj Istenkém, hova legyek, hova legyek? — visít a harangozóné, a kinek öt tojósát duplázta le, a kis postás.

Na ez szép dolog, mondja a megrémült ludvadász, ha a főbiró urhoz megy panaszra, akkor ez tölti ki a bosszuját, ha ki kell fizetni, akkor a feleségem talán el is válik tőlem, vagy sosem ereszt többet vadászni.

A töprenkedés megérte azt a pár forintot, a mivel a harangozónét kielégitettem.

A postamester pedig majd leroskadt a ludak sulya alatt,

Harmadnap a postamester nejétől a következő levélkét kaptam:

T. X. Ur!

Ismeretlenül is meghivom, mint szerencsés vadásztársat egy kis vadlud vacsorára,

üdvözli

N . . . né.

Én elmentem. sosem bocsájtottam volna meg magamnak, ha nem ismerkedem meg ezzel az aranyos kis teremtéssel, elfelejtettem a principálisék haragját, jó bor mellett csevegtünk bele a legkésőbb éjszakába, az asszonyka is koczczintgatott, éjfél felé menni akartam és mikor ebbeli szándékomat kijelentettem, egy gyengéd nyomást éreztem lábamon, a mely többször ismétlődött, tehát maradtam.

Éjfél után egy órakor érkezett a posta, a kis postamester kiment átvenni a szállitmányokat.

Az asszonyka ez alatt többször megmegigértette velem, hogy máskor is, hogy mindennap elmegyek hozzájuk. Az feltünő lenne, mondom én.

Gondoljon ki valami okosat, mondja ő.

Ki is gondoltam, a postamesterrel mindennap kimentünk a vadlud lesre, elültünk a nádasba, én kirendeltem a hajdut, átadtam a puskámat s megmondtam neki, akár jön vadlud akár nem, minden negyed órában duplázzon, hadd higyje a postamester, hogy még mindig huznak a ludak, én pedig visszaszöktem a postára és beváltottam a postamesternénél az igéretemet.

A vadludaknak már se hire, se hamva nem volt, azért mi jártuk a lest és a hajdum folyton duplázott a láthatatlan ludakra.

A szolgabiró meghalt, a másodaljegyző lett szolgabiró, én pedig másodaljegyző és ekkor vége szakadt a vadlud lesnek.

De ha azóta vadludat látok, eszem, vagy hallok, vagy ha csak szatymáról hallok beszélni, mindig a Gizike, a kis postamesterné jut az eszembe.

A mult Gizella napkor sürgönyöztem neki, névnapi jó kivánataimat kifejezendő nem tudtam megálni, hogy meg ne kérdezzem, hogy szereti-e még a vadludat?

Egy névjegyen köszönte meg a figyelmet és megjegyzés képpen hozzátette, hogy ő mindig kellemesen emlékszik vissza a vadlud lesekre és a férje azt izeni, hogy menjek el mielőbb lesre, de siessek, mert már nem sokára elköltöznek a ludak, mióta én eljöttem onnét, nem tartanak ki olyan sokáig, pedig az időjárás csak olyan, mint akkor volt.

De miután megneszeztem, hogy a vármegye asszonyai már sugdosnak valamit az en vadlud vadászataimról, a mit hihetőleg a hajdu kotytyantott ki a főbiróéknál, tehát nem fogadom el a meghivást, mert már féligmeddig jegyben járok egy virilista kisasszonynyal, egy sertéskereskedő bájos leányával és nem szeretném, ha a: sok lud disznót győzne.

J . . ő.

SZINHÁZ.

Varázsgyürü.

Operett 5 képben. Zenéjét szerzette Planquette. Először adták a debreczeni szinházban márczius 25-én.

A vén czigány mindennap felejt egy nótát. Senkire jobban nem illik e példabeszéd, mint *Planquette* Róbert zseniális zeneszerzőre, ki egy uj szerzeményével jelent meg a lámpák előtt. A Rip-Rip, a Cornevillei harangok fényes sikere után mindenki ismét ezekhez hasonló, sőt talán jobb müvet várt. Csalódtunk. Planquette öregszik már, zseniálitása, alkotó ereje is sokban eserben hagyja öreg napjaira, de a tehetségét visszatükrözteti ez az uj operette is. A varázsgyürüben mindazokat csak hátrányára jegyezhetjük fel Planquettenek, mik előbbi szerzeményeiben előnyére válnak.

A varázsgyürüben tagadhatatlan van néhány könnyed fülbemászó aria, de a mi a szép, az meg már ösmetes. Saját müveiből a Cornevillei harangokból s a Rippből ültetett át a szerző nehány dallamos részt. Ilyen pl. a II. felvonásban a báli táncz zenéje. A Cornevillei harangokat idézi emlékünkbe. Az utolsó képben pedig Ripből a kut melletti chorus dana cseng füleinkbe. Kállay és Karacs duettje az I. felvonásban, *Serfőzy* és *Rubos* duettje a III-ik képben elég dallamosak, de azért kedveltté, népszerüvé aligha fognak válni. A hangszerelésben sem ösmerünk Ripp szerzőjének kezére. Erőltetett, nehézkes s a legfőbb hibája szintelen. A librettó. A librettó pedig oly silány, hogy még ezt a munkát is kár volt végezni Planquettének ilyen librettó mellett.

Tréfás alapra van fektetve ugyan a librettó, de az a fenköltség, az a nemes, szép tárgy, mi a Rippben megvan, hiányzik belőle. Másik nagy hibája a librettónak, hogy hosszu, unalmas és fárasztó.

Az operett meséje röviden ez:

Renée (*Kállay* Lujza) rokona De La Garde grófnak, (*Karacs*) azonban erről sem a gróf, sem Reneé nem tud. De La Garde tönkre jutott gróf, kibe Reneé első látásakor beleszeret s elhiteti vele, hogy ő tündér. Hogy ezt bebizonyitja, talismánul átadja neki családi örökségét egy gyürüt, annak biztositékával, hogy a gyürü varázserővel bir. Karacs hisz a mesében s a véletlen mindig oly szerencsésen játszik közre, hogy a grófot e hitében megerősiti.

Végre a király elé kerülnek, a király felösmeri a gyürüt, melyet ő ajándékozott *Kállay* nagyanyjának, kibe a király szerelmes volt. A gyürü révén a szegény grófból ezredes lesz s feleségül veszi *Kállayt*.

Az előadás kifogástalan volt. A szereplők teljes igyekezettel játszottak. Kállay Lujza gyönyörü, kellemes hangjával s eleven játékával sok tapsot aratott. Serfőzy Zseninek is bőven kijutott a tapsból. Karacs, Rubos, Vidor, Szathmáry, Szentes csak hozzájárultak a sikerhez. A karok precziz éneke csak emelték a hatást. A rendezés valóban mintaszerü, szép és kifogástalan volt, ami Vidor Dezső érdeme.

(*l. j.*)

* **A szinügyi bizottság ülése.** A szinügyi bizottság ma délután a városháza tanácstermében ülést tart. Az ülés tárgyai: 1. A szinigazgató jelentése a társulatának a jövő szezonra való szervezéséről. 2. Operai előadások és ezzel kapcsolatban a szinház tüzkár elleni biztositása. Végül az igazgató kérelme a bent levő 3000 frt szubvenczionak visszatartása iránt.

—

A szinigazgató nyilatkozata.

A következő sorok közlésére kéretünk fel:

A „Debreczeni Hirlap“ tegnapi számában megjelent közlemény igazán meglepett. Meglepett az a vakmerőség, melylyel nyilvánvaló tényeket oly annyira meghamisitani szándékozik. Ez okból felesleges is azokra válaszolnom. Csak annyit mégis. Gratulálok ahhoz a felfedezéshez, hogy még Bánk Bánt, Nők barátját stb is a szerint játszák *ripacsok* vagy *müvészek* a mint egy énekesnőnek 4 vagy 6 száz forint a fizetése. Azt irja továbbá, hogy eddig minden társulatnak rosszul ment, pedig müvészei voltak, nekem csak *ripacsaim* vannak és mégis kitünően megy. No ezt a sértést Debreczen nem fogja megköszönni. Utoljára még egyet. Önök ezt a szeretetre méltó hajszát egy énekesnő érdekében intézik. No hát vegyék tudomásul kedves uraim, hogy nincs oly hülye szinigazgató a világon, aki szerződtesse azt a tagot, a kinek nevéhez ezen igazgatónak folytonos meghurczoltatása, méltatlan megbántás keserüségének emléke füződik.

Debreczen, 1898. márczius 26.

tisztelettel

Komjathy János.

*

Laptársunk több dologban elvetette a sulykot a szinigazgató és társulata ellen intézett támadó czikkében. Azt a társulatot ripacsnak tituláini, amelyet a debreczeni közönség pártolásával tüntet ki, elhamarkodott itélet, amelyet csakis lázas munkában vethetett papirosra a szorgos hirlapirói toll. Lehet és kell is kritikát gyakorolni. De a kritikának sohase lehet czélja, hogy a közönség nevében sértő kifejezéssel illesse a debreczeni szinház tiszteletreméltó testületét.

—

* **A jövő hét müsora**: Hétfőn, márczius 28-án „1848.“ Hadak utja. Verő György látványos történeti szinmüve. Kedden, márczius 29-dikén. Folt, a mely tisztit. Echegaray drámája. Szerdán, márczius 30-án. A gésák. vagy egy japán teaház története. Angol énekes játék. Csütörtökön, 31-én. A kis alamuszi. ifj. Bokor J kedvelt operette. Pénteken, április 1-én bérletszünetben, először: Trilbyk. (Aggszüzek). A fővásban szenzácziós sikert aratott énekes bohózat. Szombaton, április 2-án, Trilbyk, másokszor. Vasárnap, 3-án d. u. A gyimesi vadvirág.

NAPI HIREK.

DEBRECZENI ELLENŐR

1898. április 1 ével uj előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Április hóra	**1**	**frt —**	**kr.**
„ 1-től május 31-ig	**1**	**„ 67**	**„**
„ „ junius 30-ig	**2**	**„ 50**	**„**
„ „ decz. 31-ig	**7**	**„ 50**	**„**

Kérjük azon t. cz előfizetőinket, kiknek előfizetése márcz. hó végével lejár, hogy azt minél előbb megujitani sziveskedjenek, lakásváltoztatás esetében pedig ugy helybeli, mint vidéki előfizetőinket kérjük, hogy előbbi czimüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fönnakadást szenvedjen.

—

— **Istenitiszteletek.** Holnap vasárnap az egyes templomokban a következő lelkészek tartanak istenitiszteleteket. A ref. nagytemplomban *Diesőfy* József lelkész, a kistemplomban *Csutoros* Albert, az uj templomban. K. *Tóth* Kálmán lelkész, az ispotály templomban *Mitrovics* Gyula lelkész. A róm. kath. templomban reggel 7 órakor *Kovács* Márk misézik, 9 órakor dr. *Wolafka* Nándor vál. püspök, a szent beszédet *Hammernyik* Sándor tartja. Délután fél három órakor keresztény tanitást tart dr. *Wolafka* Nándor vál. püspök, 3 órakor litániát *Molnár* Kálmán végzi s 4 órakor a rózsafüzér társaság ájtatosságát dr. Wolafka Nándor püspök tartja. Az ágost hitv. evang. templomban d. e. 10 órakor Hajász Lajos hitoktató predikál.

— **Személyi hir.** *Kugler* Mihály m. kir. államvasuti felügyelő városunkba érkezett. Midőn őt örömmel üdvözöljük, egyben értesitjük olvasóinkat, hogy a jogász és tisztviselői kör felolvasó ülése ma este 6 órakor kezdődik a kör helyiségében.

— **Tanácsülés.** Ma délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében tanácsülés volt *Simonffy* Imre kir. tanácsos, polgármester elnöklésével, melyen a tanács folyó ügyeket intézett el.

— **A szabadságharczi ereklyemuzeum Debreczenben.** A szabadságharczi ereklyegyüjteményt fölajánljuk megvételre Debreczennek. Erről értesit a lapunk felelős szerkesztőjéhez intézett következő levél:

„Legyen szives lapjában közölni, hogy a székes főváros tanácsa a 48-as és Kossuth-muzeumot jelen helyiségéből rövid idő alatt kiköltözteti, hogy állitólag egy még ezután létesitendő fővárosi muzeum gyüjteményének helyet adjon.

A muzeum alapitója Kreith Béla grófot rendkivül elkedvetlenitette ez eljárás és elhatározta, *hogy a 48-as és Kossuth muzeum gyüjteményét esetleg Debreczen városának ajándékozza*, mert a székes fővárosban annak megfelelő helyet valószinüleg pénzért nem lehet kapni.

A főváros képviselő testületének tagjait körlevélben kértük, hogy ez értékes gyüjteményt ne engedje elpusztulni.

Kiváló tisztelettel, Budapest, 1898. márczius 24.

alázatos szolgája.

Szivesen közöljük a levelet azon reményben, hogy komoly alapja van és az emlitett ereklye muzeumot a tulajdonosa tényleg Debreczennek, az Alföld metropolisának szándékozik ajándékozni.

— **A zeneakadémiából.** Szotyori Nagy Károly, az országszerte ismert nagytekintélyü zenemüvész, az általa alapitott debreczeni zeneakadémia igazgatója, anélkül, hogy *pályázott* volna vagy kereste volna, fényes állásra kapott meghivást egyszerre Bécsbe és Budapestre. Ő a budapesti ajánlatot fogadta el. Ennélfogva a tanév végén megválik gyors virágzásnak indult népes müintézetétől s azt egyik jeles tanárának *Tóth* Árpádnak adta át s a jövő iskolai évben már Tóth Arpád lesz a zene akadémia igazgatója. De az alapitó müvész ezentul sem veszi gondjait le alkotásáról s mint *vezérigazgató* fogja munkálni az intézet tovább fejlesztését. Az uj igazgatóval a szerződést jövőre nézve a jelenleg müködő teljes tanári kar aláirta, u. m. P. Nagy Zoltán tanár, Friedmann Samu tanár, Friedmann Samuné, Südfeld Paula és Asbóth Vilma tanárnők. A felügyelőnői állásra pedig özv. Gyöngyössy Sámuelné van szerződtetve az édesanyjával együtt. Akadémiai orvos Dr. Szotyori Nagy Kálmán marad. A helyiség is a régi lesz: Szotyori Nagy Károly féle zeneakadémia (Teleki-uteza) A kitünő müvész távozásával felpezsdülő zenei életünk igen sokat veszit.

— **Ösztöndij egy debreczeni ifjunak.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter most döntött a budapesti egyetem jogi fakultásán január hóban tartott verseny vizsgák ügyében. A számos versenyző közzül az állami ösztöndijat csak három nyerhette el, s ezek között van *Ujlaki* Géza jogszigorló, debreczeni fiatal ember, ki a Politika tárgyából vett „Az alkotmányosság és a rendeletek“ czimü értekezésével és szóbeli versenyvizsgájával 600 forintos állami ösztöndijat nyert.

— **Eljegyzés.** *Csordás* József m. á. v. hiv. cs. és kir. tart. hadnagy eljegyezte Szatmáron *Becsek* Sándor ev. ref. főgimnáziumi tanár leányát *Ilonkát*, az ispotályi szorgalmas tanitónőt.

— **Az Arany-alma.** Emlitettük, hogy a Teleki pályázaton *Vértesi* Jenő, *Vértesi* Arnold jeles novellista, lapunk volt felelős szerkesztőjének fia *Arany alma* czimü tragédiájával tünt föl. A pályadijat azért itélték oda Somlónak, mert a Teleki pályázat egyik föltétele a szinszerüség volt s a még nagyon fiatal Vértesi Jenő természetesen nem ismerheti annyira a szinpadot, mint Somló Sándor. A debreczeni fiatal poéta a közelmultban a Kisfaludy-társaság pályázatán tünt föl egy verses beszélylyel.

— **Nagy szőlőtelepitések Debreczenben.** Aránylag kevesen tudják még a debreczeniek közül is, hogy a várad-utczai temető mögött, tul az Átkos földön, a nemrég még kopár, terméketlen homok buczkákon három-négy év alatt ma már gyönyörüen viruló nagy szőlőtelepeket ültetett a vállalkozó szellem s az emberi kéz szorgalma. Hétszáz-nyolczszáz holdra tehető az ott létesitett szőlőskertek területe, amelyből csupán a Szőlő és bortermelő szövetkezet telepe 334 holdat foglal el s ebből idáig 267 hold van beültetve. A debreczeni összes régi szőlőskertek területe is alig rug 1300—1400 holdra. Ez mutatja, mily nagyfontossággal birnak ezek az uj ültetvények, amelyek több száz munkáskéznek adnak állandó foglalkozást és pár év mulva már gazdag termést hoznak. Az ottani legnagyobb szőlőbirtokosok: a szövetkezet, Balkányi Miklós, Szabó Lajos, Pálfi Gábor, Megyery Pál és Báthori Sándor nemrég az iránt folyamodtak a városhoz, hogy ezt az egész telepet gr. *Degenfeld* József főispánról nevezhessék el, akinek legtöbb érdeme van a szőlőmüvelésnek azon a sivár homokon való meghonositása körül. A tanács a kérelmet pártolólag terjeszti a csütörtöki közgyülés elé.

— **Távlovaglás.** Az ekvitácziő tagjai holnap hajnalban *Csicseri* Géza őrnagy iskolaparancsnok és *Flohr* János százados tanár vezetése mellett két napig tartó harczászati távlovaglást rendeznek.

— **Iparosok gyülése.** A debreczeni iparoskör közgyülését f. évi márczius 27-én délután 3 órakor saját helyiségében (Piacz, Szedlák és Vámos palota) tartja meg, melyre az iparoskör tagjai ez uton is tisztelettel meghivatnak. Serly Ede elnök, Vetési Béla titkár. — A napirend a következő lesz. 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés felolvasása. 3. 1897. évi számadás és felügyelő bizottság jelentése. 4. 1898. évi költségvetés megállapitása a választmány előterjesztése folytán. 5. Tisztujjitás. 6. Inditványok, mely azonban a közgyülés előtt legalább négy nappal az elnökhöz irásban nyujtandó be.

— **Tanácsülés.** Az ágost. hitv. ev. egyház presbyteriuma vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart.

— **Nyilvános nyugtázás.** A Debreczeni Első Takarékpénztár a népkonyha czéljaira 50, női ipariskolának 50, a nőegyleti árvaháznak 30, a kereskedelmi és iparkamara, a női ipariskola czéljaira 100 frtot adományoztak. További adományok a népkonyha czéljaira e héten: Egy tiszti társaság 10 frt, Károlyi Sándor 3 frt, fodrász bál felülfizetői 2 frt 50 kr., Budaházy Istvánné 2 frt, dr. Csikos Sándorné, özv. Nagy Bálintné, Szathmári Ferencz 1—1 frt, özv Barta Istvánne és N. N. 50—50 kr, Huttflesz Kázmér 1 zsák krumpli, Fancsovics Jenőné 1 frt, Várray János 1 dézsa káposzta. Szücs Kálmán nőegyleti pénztárnok.

— **Adományok a honvéd-egyletnek.** Az 1848/49. honvédek egylete részére hozzám következő adományok folytak be: Nagys. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester urtól 10 frt, a Takarék és hitelintézettő 10 frt, a Közgazdasági banktól 10 frt, a légszeszgyár igazgatóságától 10 frt, az Alföldi takarékpénztártól 5 frt, a helyi vasut r.-társaságtól 5 frt. Fogadják a fentiszteltek szives adományukért egyletünk nevében ezen az uton is hálás köszönetemet. *Hegedüs* Pál dr. elnök.

— **Tolvaj hetes.** *Gyulai* Lajos rendes körülmények között hetes, de hely nélkül levén, csavargásnak szentelte életét. Tegnap este csavargása közben bevetődött *Veres* László homok-utczai lakos házába, nyitva találta a lakás ajtaját s onnan kis kézitáskát, melyben öt forint készpénz, borotva, kefe s más apróságok voltak. A kapuban a tolvajt lefülelték s átadták a csendőrségnek.

x **Privitzer József** vendéglős, Széchenyi-utcza (saját ház) ajánlja a nagyérdemü közönség figyelmébe márczius hó 27-én megnyitandó kuglipályáját, melyet társaságok részére a hét bármely napján szivesen átenged. Kitünő magyaros konyha Természetes és jó minőségü borok kaphatók. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

x **A t. hölgyközönségnek.** Kik olcsó és izléses selyem, gyapju, tavaszi és nyári mosókelmét akarnak vásárolni, kérjék Weiner Mátyás (Budapest, Andrássy-ut 3.) legnagyobb divatáruházának legujabb mintagyüjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldenek meg. Fontos! Megirandó, hogy mily minőségü és körülbelől mily áru szövet- vagy selyem minta küldessék.

x **A Budapestre rándulók** figyelmét felhivjuk a főváros egyik legnagyobb férfi- és gyermekruha áruházára, az „Angol szabóhoz“ czimzett és 1848. óta fennálló Kohn Heilman és fiai czégre (Budapest, Károly-körut 12.) E gyönyörüen berendezett áruházban legjobban és legolcsóbban lehet mindennemü férfi- és gyermekruhákat vásárolni. Tulkövetelés itt ki van zárva, mert minden darabon a legolcsóbb szabott ár látható.

x **A gazdaközönség** figyelmét felhivjuk a Sipőcz István pécsi gyógyszerész által labdacs alakban készitett egérméregre, mely biztosan kipusztitja az elszaporodott mezei egereket. Több év óta számos uradalom, gazdaság, község a legjobb sikerrel használja. Egy postacsomagot (circa 5 kgr.) 3 frtért, 100 kgramot 45 frtért küld Sipőcz István gyógyszerész Pécsett. Hiteles tapasztalatok szerint egy holdat 1—2 kgr. (10—20 ezer labdacs) okvetlen kipusztit.

x **Mezei egerek** tömeges és biztos kipusztitására legbiztosabb szer a már eddig is sok előkelő uradalomban, nagyobb gazdaságokban, több községben a legjobb sikerrel használt javitott egérméreg labdacs alakban. (1 holdra 1—2 kiló elegendő. 100 kiló ára 45 frt, 10 kilós csomag ára 5 frt, 5 kilós csomag ára 3 frt.) Megrendelések Antal Gyula gyógyszertárához Pécsre intézendők.

x **A Pénzügyi Utmutató** hiteles sorsolási szakközlöny, naponkint kapható lapunk kiadóhivatalában és Mendelovits Lajos tőzsdéjében. Ára 3 kr. A Lendvay Sándor által szerkesztett „Pénzügyi Utmutató"-t a nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur 1888. évi 32,495. számu körrendeletével mint hiteles sorsolási lapot és teljesen megbizható szakközlönyt, az összes törvényhatóságok pártoló figyelmébe, a nagymélt. m. kir. pénzügyminiszter ur 1889. évi 341. sz. határozatával, mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közlönyt a pénzügyi tisztviselők figyelmébe és a nagym. m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 1892. év 11,043. sz. rendeletével a hazai közforgalmu vasutak figyelmébe ajánlotta.

TÁVIRATOK.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

Egy tábornok balesete.

Budapest, márczius 26. Párisból irják Du Barail tábornok Bois de Boulognelau leesett a lováról és sulyosan megsebesült.

Zátonyra került hajó.

Budapest, márczius 26. Loyd társasághoz beérkezett jelentések szerint a „China" gözös Sidneyből Londonba ment Azalea Pointnál zátonyra került.

Natália főherczegnő halála.

Budapest, márczius 26. Madridból irják: Az udvar Natália főherczegnő, Frigyes főherczeg leányának halála alkalmából 36 napi gyászt rendelt el.

VIDÉK.

Bor helyett eczet. Balmaz-Ujvároson jót nevetnek most két tolvaj tragikomikus tévedésén. A két tolvaj, egy elzüllött uri származásu ifju egy csavargó barátjával éjjel *Krausz* Sámuel üzletéből két kis hordó bort akart elnyelni, de a bor helyett az eczetes hordó akadt a kezükbe. Mivel nagyon szomjasok voltak, hozzá is láttak azonnal az iváshoz és éktelen dühre gerjedtek, mikor bor helyett eczetet izleltek. A két tolvajt másnap a két eczetes hordóval együtt szállitották a községházára, általános hahota között.

DEBRECZENI VÁROSI SZINHÁZ.

Folyószám 176. **Bérlet szünet.**

Holnap, vasárnap, 1898. márczius 27-én d. u. 3 órakor gyermek- és népelőadásul leszállitott helyárakkal.

A próbaházasság.

Nagyhatásu énekes játék 3 felvonásban.

—

Este 7½ órakor rendes helyárakkal.

A varázsgyürü.

Operette 5 képben. Irták: D'Emery Adolf és Burani Paul. Forditotta: Komor Gyula. Zenéjét szerzette: Planquette Robert.

Személyek:

XV. Lajos király	— —	Szathmáry Á.
De Chavannes marquis	—	Szentes János.
Renée, gyámleánya	— —	F. Kállay L.
Leocadie, társalkodónője	—	Locsarekné.
De la Garde Geores, gr.	—	Karacs Imre.
Nicolas, tejtestvére	— —	Rubos Á.
Michelette	— — — —	Serfőzi Zseni.
Valpinçon lovag	— — —	Vidor D.
Royal D' Artois, ezredes	—	Békési Gyula.
La Popelinière, élelmezési főbiztos	— — — —	Püspöky I.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. B. Balmaz-Ujváros. A balmaz-ujvárosi ev. ref. **német egyház** hazafiságában sohsem kételkedtünk, amint hogy ez a hazafiság fölötte áll minden gyanusitásnak. Örömmel vesszük tudomásul azt is, hogy a német ref. egyház ötven forintot adományozott a Kossuth-szobor javára, de a többi lapnak a márczius 15-iki ünnepélyről közölt téves hireit *tizenegy-tizenkét nap multán kissé már késön van rektifikálni.* Legyen arról meggyőződve a b.-ujvárosi német ref. egyház, hogy olyan széles körben ismeretesek az ő jó törekvései, hogy a téves hireket el sem hiszik róluk.

Kiadó és laptulajdonos:
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**
Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

NYILT-TÉR.

HURUT KÖHÖGÉS,
REKEDTSÉG, ASZTMA SAT. ELLÉN
ELISMERT LEGJOBB A
GLEICHENBERGI
CONSTANTIN ÉS EMMA FORRÁS
282—8—1

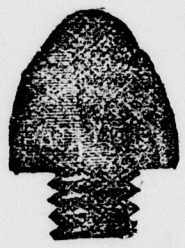

Uj! Uj!
patkósarok ruganyos betéttel (Krehann szabadalom)

Legjobb
patkó-sarok
a világon.

Kisiklás, bukás a lovaknál sima földön teljesen ki van zárva. — Ismertetések ingyen és bérmentve. Azonkivül nagy választék valódi orosz, angol és amerikai gummiczipőkben, ugymint az összes gummiáruk mütudomány, egészségtan és házihasználat részére.

Angol-amerikai gummiáru-aktár
Krehann és Wydra Bécs I. ker. Herrengasse 4.
Első és legrégibb ló-sport különlegességi üzlet.

Wannieck Frigyes és Társa
gépgyára, vas és rézöntődéje
Brünnben (Morvaország).
Ajánlja 1041 52—31
gőztégla és cementtelepek
tejes berendezését.
Állandó kiállitás téglagépekben.
Képes árjegyzék ingyen.
Több mint 900 telep berendezve.

Nem nagy krach!

hanem **solid alapon** azon helyzetben vagyok következő 56 darabból álló Britania-ezüst-Garniturát elképzelhetlen olcsó árért, csak **6.60** frt mindenkinek eladhatni.

6 drb. legfinomabb Britania asztali kés valódi [angol pengével
6 amerikai Britania ezüst villát egy darabból,
6 „ „ „ evőkanalat,
12 „ „ „ kávéskanalat,
1 „ „ „ levesmerőt,
1 „ „ „ tejmerőt,
2 „ „ „ tojás serieget,
6 angol „ kiszolgáló és alsótálczát,
2 igen hatásos gyertyatartót,
1 tea szürőt,
1 legfinomabb Britannia czukorporzót
3 „ gyümölcs-kést porczellán nyéllel,
3 „ „ villát „ „
6 Victoria alsótálczát.

56 drb. összesen csak frt **6.60.**

Abban a helyzetben vagyok, hogy mind az **56** darabot frt. **6.60** árért eladhatom. A Britannia ezüst fehér fém, mely az ezüst szint 25 évig megtartja, melyért jótállunk, annak bizonyitékául, hogy ezen hirdetés teljes igazságon alapszik, adjuk a következő

Nyilvános nyilatkozatot:

Ha a beküldött Britannia-ezüst-Garnitura nem felel meg, a befizetett összeg haladéktalanul visszaküldetik. Aki csak valahogy használt veheti, az rendelje meg ezen gyönyörű garniturát, mely mint

házassági- és ünnepi ajándék

kiválóan alkalmas, ép ugy szálloda, vendéglő és háztartásoknál.

Egyedül kapható

Rix kiviteli áruházában

a tanitóház-egyesület szállitója stb. bejegyzett czég 30 év óta.

Bécs, II/2, Praterstrasse 16.

Szétküldés vidékre utánvét mellett, vagy az összeg előleges beküldése ellenében.
Ehez tisztitó por 10 kr.
Valódi csak védjegygyel.
Számos elismerő levelek rendelkezésre állanak.

Óvás! A másfelől hirdetett 44 darab evőeszköz nálunk csak 5 frtba kerül, de nem ajánljuk.

BRITANIA-SILBER

Linoleum!
Szobapadló email lakk!
Eisenstädter Testvérek gyáráról Bécs.

Linoleum a legjobb fénymáz puha padlóknak.
Linoleum egy fél óra alatt megszárad ez általpor nem ragadhat hozzá, a gyors száradás előnye folytán a butorok rögtön helyre rakhatók a szobában.
Linoleum kellemetlen szagtól mentes, de vegyi összetételénél fogva, a gyermekszobákban fertőtlenitő hatással bir.
Linoleum olcsóbb mint bármely padlómáz, mert használatban sokkal kiadóbb.
Linoleum csak akor valódi, ha a fenti védjegygyel van ellátva.

Kapható:

Csanak József,	Róth Antal
Rickl József Zelmos,	Térei József
Geréby Fülöp,	Várray József
Ganofszky L.	Tóth Kálmán
Koncsek Géza	Kohn Lajos
Szabó Zsigmond	Ifj. Rózsa Lajos
Parti Ferencz	Francsics és Jóna
Félegyházy János	Fritsch Károly
	Leidenfrost Gy.

uraknál. 283—4—1

Világczikk. — Minden országban fényesen bevezetve.

SARG-féle KALODONT

elismert nélkülözhetlen fogtisztitószer.

(Egészségügyi hatóságilag meg vizsgálva.)

Igen alkalmas utazásoknál. Aromatikusan üditő. Mindenütt kapható.

Hogy egészségünk és jólérzésünkre nézve a jó emésztés a legfontosabb, tudja mindenki, de még nagyon is kevés figyelem fordittatik arra, hogy ehez elkerülhetlen előfeltétel egészséges fogak birtoka. A régi német közmondás: „Gut gekaut, ist halb verdaut“ nem ismételhető elég gyakran és behatóan Thomas E. M. csász. tanácsos, udvari fogorvos Bécsben, Dr. Koch tanár és más tudományos autoritások, legutóbb Dr. Miller W. D., a berlini egyetem fogorvosi intézetének tanára „Die Mikroorganismen der Mundhöhle“, (Lipcse 1892.) czimü müvében meggyőzőleg kimutatták, hogy a nedvesmeleg szájüregben szakadatlanul és hihetetlen tömegekben méreganyagok képződnek, valamint hogy az ebből eredő, gyakran rendkivül veszélyes betegségeknek csakis a száj rendes és lelkiismeretes tisztitása által lehet elejét venni. A „romlott száj“ és a „romlott gyomor“ közti benső összefüggés csak ezen uj beható vizsgálatok által állapitatott meg.

De a viz egyedül nem távolithatja el a méreganyagokat. Ez csupán egy antiseptikusan ható, gondosan készitett és kipróbált fogtisztitó szer használata által és pedig legjobban reggel és este, érhető el, mint a milyennek a „Sarg-féle Kalodont“ általánosan elismerve van, melynek mindég növekedő ma már milliókra menő használata legvilágosabban beszél e szer értékéről.

Rousseau mondá: „A nő szép fogakkal sohasem csunya!“ De nemcsak szépség és egy nevető száj bája éretik el a fogak ilyen gondozása által, hanem a mi sokkal fontosabb, egyszersmind biztosittatik az egészség és jól érzés a késő korig.

A mondottak megerősitései, elismerések és megrendelő iratok a legmagasabb körökből minden darabhoz mellékelve vannak.

Óvakodjanak a csomagolásban hasonló, ámitásra számitott, értéktelen utánzatoktól!

Német birodalmi szabadalom 86614. Sz. — Cs. k. oszt. ésm. kir. szabadalom

Uj férfiasság,

Uj mozgékonyság és élénkség,
Uj önbizalom,
Uj gondolkozás,
Uj üzleti tevékenység,
Uj gyönyörüség,

elgyengült férfiaknál villamosság által elérhető. Ezen nagyszerü dr. Sanden-féle testtelep által öv alakban, a legkönnyebb és tudományos uton lesz a testre alkalmas a betegnek biztos gyógyitást hoz alvás közben.

Dr. Sanden-féle

villamos öv

biztosan hat

kösvény és reuma, idegbaj, álmatlanság, influenza, morphium betegség, neuralgia, hipochondria, (buskomorság) sápkór, aszthma, merevedés, göres, ágybarizelés, bőrbetegség, aranyér, gyomorbaj, köhögés, siketség és fülzugás, fej- és fogfájás és nőbetegségnél.

A hol más semmi sem használt, az tegyen kisérletet a

Dr. Sanden-féle villamos övvel

Minden gyenge férfi, nő és gyermek viselje a villamos övet.

A gyógyultak ezrei bizonyitják a sikert.

Ára darabonként csak 5 forint,

előre bekiildött összegnél vám és portómentes. Utánvéttel 30 krral több. A megrendelőnek más kiadás nem merül fel. Diszkrét szétküldés. Megrendelésnél a derék méret megjegyzendő. Egyedüli megrendelő hely:

Epstein F. 281—2—1

Dresden-A. Zöllnerstr. 35.

Levelezés minden nyelven.

Férfiruhákra

Peruvien, Tricot, Doscin, brassói és gácsi

divatposztók

olcsó szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos Fiai

czégnél, 1044

Debreczen, Rózsatér.

270—0—3

Különlegesség poloskák, bolhák, konyhai férgek, moly, háziállatokon tartózkodó paraziták stb. ellen

Zacherlin

bámulatosan hat! Felülmulhatlan

gyorsan és biztosan öli a kártékony férgeket és azért is az emberiség milliói dicsérik és keresik.
Ismertető jelei: 1 lepecsételt üveg; 2. a „Zacherl“ név.

Debreczenben: Csanak József
„ Csicsó Lajos
„ Czeglédy Józsefné
„ Deutsch Albert
„ Félegyházi János
„ Francsics és Jóna
„ Fritsch Károly
„ Ganofszky Lajos
„ Geréby Fülöp
„ Havas József
„ Hirsch Miklós
„ Jánossy Béla
„ Király János
„ Klein Bernát
„ Kohn Testvérek
„ Kohn Lajos
„ Kontsek Géza
„ Kovács Mihály
„ Kun József
„ Leidenfrost Ármin
„ Lusztig Károly
„ Mayer József
„ Parti Ferencz
„ Radeczky József

Debreczenben: Roth Ignácz
„ Rickl J. Antal
„ Rosenfeld R.
„ Rosenthal Dániel
„ Roth Antal
„ Dr. Rothschnek V. Emil
„ Ifj. Rózsa Lajos
„ Szabó Zsigmond
„ Szent-Királyi Tivadar
„ Térei József
„ Tóth Kálmán
„ Tóth Sándor
„ Varga Lajos
„ Várray János
Berettyó-Ujfalu: Ifj. Weiszberger Ig.
Ér-Mihályfalva: Gross Hermann
„ Kulcsár Gyula
„ Lévay Vincze
„ Pollák Móritz
H.-Böszörmény: Gemeinbeck József
Hajdu-Nánás: Slachta János
„ **Szobeszló:** Körner Béla
Tisza-Füred: Schön Jakab
„ Weiszmann József.

Valódiak Heskile tanártól, csak olyan keresztek, a melyek boritékán a törvényesen védett védjegy és a 8787. és 8788. számok vannak nyomtatva.

Megifjodás és az élet meghosszabbodása

érhető el a hirneves

VOLTA-KERESZT

viselése által.

Zsidók részére csillagformában. Olyanoknál, kik e valódi Volta-keresztet állandóan hordják, a vér- és idegrendszer szabályszerüen működik, az érzékek megerősödnek, ami jóleső, megnyugtató érzést okoz; a testi és szellemi erők fokozódnak, miáltal a legtöbb emberre olyannyira rövidre szabott élet meghosszabbodása érhető el.

Gyengélkedő egyéneknek nem ajánlható eléggé ezen valódi Volta-kereszt állandó viselése; ez erősiti az idegeket s megujitja a vért s az egész világon a legmegbizhatóbb szernek van elismerve a következő betegségek ellen: **köszvény, csuz, neuralgia, ideggyengeség, álmatlanság, hideg kezek és lábak, hypochondria, asthma, sápkór, hüdések, görcsök, vizelet-tarthatatlanság, aranyér, bőrbajok, gyomorbajok, influenza, köhögés, nehézhallás, fülzugás, fej- és fogfájás** stb. stb.

A valódi, az itt lenyomott védjegygyel törvényesen ismertetett nem más, mint egy mindenki által könnyen hozzáférhető villamos oszlop. Asszonyok és leányok, fiatal és öreg urak, ha mindig csinosak és egészségesek kivánnak maradni viseljék állandóan az annyira kedvelt és hiressé lett amulettet. Ez emeli és erősiti a férfi és nő erejét és önérzetét s mindenki ugy érzi magát általa, mintha ujonnan született volna.

A számos dicsérő és elismerő iratból mutatóul közöljük az alábbiakat:

Temes-Miklós, 1897. decz. 3.

T. uram! Miután a részemre küldött Volta-keresztet igen kitünőnek bizonyult; kérem, hogy lehetőleg forduló postával szivesked jék ujból 2 darabot küldeni.

Tisztelettel

Boronka Trajan községi jegyző.

Fürstenfeld, 1898. jan. 13.

T. Uram! Már négy év óta fájlalom a jobb karomat, ami minden munkámban nagyon gátolt. Olvasván az ön hirdetését, megrendeltem egy Volta-keresztet s meg kell vallanom, hogy fájdalmaim teljesen megszüntek s minden munkámat könnyen elvégezhetem. — Ez eredmény után több oldalról felszólitva, kérem, hogy további 6 darabot küldeni szivesked jék utánvéttel.

Stetina Antónia szabónő.

Ára darabonként frt 1.80

Előre beküldött 2 frtért bérmentve; utánvéttel 20 krral több. Az egyedül valódi Volta-keresztet szétküldi

Török J. gyógyszertára

Budapest, Király-u. 12.,

a hova mindennemü rendelések intézendők.

Ki nem szeret?

gyengéd, fehér arczbőrt és rózsás ifju arczszint?

Ennek eléréso végett használjon csakis

Bergmann-féle liliomtej-szappant

Bergmann és **Tsától, Drezda** és **Tetschen** a/E Kitünő szer **szepiő ellen, jótékony** és **szépitő** hatással bir **az arczbőre**. — Darabja 40 kr.

Kapható Debreczenben: **Dr. Rothsohnek V. Emil** gyógyszertárában.

Aki Epilepsiában eskórban, görcsökben és más ideg betegségben szenved, kérjen erről egy füzetet, melyet minden kinekingyen és bérmentve küld a Hattyu-gyógyszertár **Schwanen-Aptheke Frankfurt a. M.**

Százezrei a családoknak iszszák előszeretettel naponta a

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávét.

Mentes a babkávénak egészségre ártalmas alkatrészeitől. **Egyedül a Kathreiner-féle** malátakávé az, mely annak illatát **és kedvelt izét magában foglalja. A Kathreiner-féle** malátakávé **étvágygerjesztő**, könnyen emészthető, évek során át felnőttek **gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkitünőbb pótléka a babkávénak**, valamint ajánlásra legmelegebb vegyüléke **is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosságra, a valódi „Kathreiner“-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.**

Óvás az értéktelen utánzatoktól.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem **titkos szer, hanem igazi népszerü háziszer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. **40 kr., 70 kr. és 1 frt.** üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; **főraktár: Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üvegot „**Horgony**“ védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállitók, **Rudolstadt** (Thüringia).

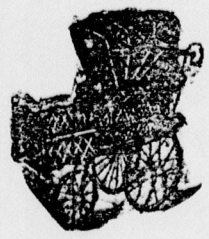

Anyák, mielőtt

gyermekkocsit vásárolnak, tekintsenek, illetőleg rendeljenek meg ingyen és bérmentve egy gazdagon illusztrált katalógust az uj hygienikus ülésre és fekvésre idomitható, szétszedhető és mosható fölszereléssel ellátott kocsiról,

Baumann L. cs. kir. szabadalmáról

Bécs, VI./2. Millergasse 6.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok vásárlásától; csak az a kocsi valódi, a melynek faalapzatára az itt oldalt látható védjegy van rásütve.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1898.